

Hebrew

Sample Language Exam

Please prepare a good literary translation of the entire passage in the time allowed.
Use of a dictionary is permitted. Choose one of the two passages.

Time allowed: 2 Hours

Selection from: Hakhmei Ashkenaz ha-rishonim by Avraham Grossman (1981)

הקדמה

ספר זה בא לדון במפעלם של חכמי אשכנז הראשונים מאז ייסודן של קהילות ישראל בערים שבצמק הרינוס ובלותרינגיה בימיה של השושלת הקארולינגית ועד לבכח הקסה שפגעה בהן בגזירות שנת תתנ"ו. מתוארים בו קורותיהם של החכמים אלה, מפעלם הרוחני והספרותי ודרךם בהנהגת הציבור. החכמים הנזכרים נמנו עם המשפחות המיוחסות של יהדות אשכנז הקדומה ואחוזי בידם "כתר תורה" ו"כתר מלכות" גם יחד, שבשם מרה התואר, מרביצי תורה לרבים, מנהיגים לבני עדתם, מעבדי דמותן ההברות של הקהילות הלעיתים קרובות אף מייצגיהן בפני השלטונות. מכאן שדיון בהם נכרכו גם כמה מפעיות היסוד של מיבנה התורה היהודית, יחסה אל סביבתה ומעמדה הסדיוני. בפרק המסכם אף נדונו כמה מאלה במפורט במסאים הפומדים בפני עצמם.

לתקופת-בראשית זו חשיבות רבה לחקר דמותה של יהדות אשכנז בגרמניה גופה ובמפלים שהתפשטו הימנה לדורות הרבה. בה חוננו היסודות להתפתח הותם של חיי התורה, לדרכי אידגונן הפנימי של הקהילות ולדמות התורה ופרסיה — תוך מתן מקום מרכזי ללימודה של תורה ולהשפעתה על חיי קהילות.

היימים היהודי באשכנז נשא מתחילתו אופי מיוחד. נעדר בו יסוד מוקדמי קדום, והוא נרסס על הגירות קטנות ממרכזים שונים: איטליה, צרפת הפפונית, ומאחר יותר גם פרוכאנס, ביונטיון ואף ארצות התליפות המוסליות. הגירות אלה השפעתו הרבה של התא המשפחתי הביאו מלכתחילה להיווצרותם של מנהיגים שונים ומסורות תרבותיות שונות, שנכתמרו לדורות והסביבו את הותם על התפצלותם של מנהגי אשכנז, ובמידה מסוימת גם על התפתחותם של דרכים דתניים שונים.

Selection from: "Yizhak Baer" by Shmuel Etinger in Y. Baer Memorial Volume (1981).

יצחק בער ז"ל (1888-1980)

מאת שמואל אטינגר

כרך זה נועד להיות ספר-יובל במלואת חשעים שנה ליצחק בער, אלא שלא זכינו והוא הפך לספר-זיכרון. ביום ד' בשבט חש"ם הלך בער לעולמו, אחת מן הדמויות המופלאות של 'חוכמת ישראל' במאה העשרים, זקן ההיסטוריונים היהודים, שזכה לראות תלמידים ותלמידי-תלמידים עוסקים במחקר ובהוראת תולדות ישראל באוניברסיטאות רבות בארץ ובעולם, ומי שנחשב, יחד עם ידידו בן-ציון דינור ז"ל, למניח היסודות של 'האסכולה הירושלמית' בתפיסת ההיסטוריה היהודית.

משחר נעוריו השתל בער למזג לאחדות הרמונית את שני מקורות יניקתו הרחנית — מסורת ישראל בנוסח אשכנז והשכלה הומאניסטית אירופית רחבה. את חינוכו היהודי קיבל בקהילת הלבֶרשטט, עיר ואם בישראל, ש'לזכרון מוריה תספידה' הקדיש את ספרו הגדול 'תולדות היהודים בספרד הנוצרית' בלבושו העברי, קהילה שנשתמרו בה גם בסוף המאה ה-19 דפוסי חיים ולימוד מסורתיים, שבראשה עמדו כמה רבנים ידועי שם והיה קיים בה חוג תלמידי-חכמים שומרי מסורת ומנהגים קדומים. אולם, כמו במשפחות יהודיות רבות בגרמניה, ביקר הנער בגימנסיה ורכש שם ידיעה יסודית בלשונות הקלאסיות המודרניות. מכאן היתה סלולה דרכו לאוניברסיטאות ברלין, שטראסבורג ופרייבורג, בהן למד היסטוריה, פילוסופיה ופילולוגיה קלאסית.

אוניברסיטת פרייבורג היתה בראשית המאה העשרים מרכז חשוב של לימודים היסטוריים ובער ספג מאווירתה המיוחדת. רבו המובהק היה ההיסטוריון הקתולי היינריך פינקה, שבהדרכתו הוא פנה להתעניין ביהדות ספרד. כבר באותן שנים גמלה בלבו ההחלטה לעסוק במחקר היסטורי יהודי ולהפנות את 'חוכמת ישראל' בשיטות מדעיות קפדניות אותן רכש בלימודיו. אל הגישה המדעית-ביקורתית בתחום מדעי היהדות הגיע בער, שהיה באותו זמן שומר מסורת, בהשפעתו של אויגן טויבלר, ההיסטוריון הקלאסי הנודע, שלימד בשנים שלפני מלחמת-העולם הראשונה ב-Lehranstalt für die Wissenschaft des Judentums בברלין את תולדות חקופת המקרא והבית השני.